

آقای میرزا علی اکبر خان - آقای آفاسید محمد باقر ادیب - آقای حاج امام جمعه - آقای رکن‌الملک - آقای زنجانی - آقای لوعه لدوله - غائبین با اجازه آقای معتمد التجار - حاج مصدق الملک - آقایانیکه از وقت مقرر تأخیر نموده اند آقای حاج آقا ۴ ساعت آقامیرزا ابراهیم قمی یک ساعت آقایان معین‌الرعایا افتخار الاعظین ۵۰ دقیقه آقایان طباطبائی میرزا یانس ۴۵ دقیقه آقایان میرزا مرتضی قلیخان وحید‌الملک - حاج و کیل الرعایا - حاج شیخ اسدالله دکتر حیدر میرزا هریک نیم ساعت .

نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی نیست

حاج آقا - اگرچه مسئله غیبت راجع باداره مباشرت است ولی همینقدر عرض میکنم اینکه اینجا نوشته شده است بی‌ربط است .

نایب رئیس - (رجوع باداره) مباشرت بفرمائید

دستور امشب بقیه مذاکرات اجازه کمپانی نوبت بود ولی چون هیئت وزراء حاضر نشده اند رایورت کمیسیون بودجه وقواین مالیه در خصوص تجدید کنترات بلژیکیها کجزء دستور است مطرح مذاکره میشود (رایورت های مزبور بترتیب ذیل فرائت شد .)

(۱) رایورت کمیسیون بودجه کمیسیون بودجه در شب (۲۳) رمضان در تحت دیاست حاج میرزا رضا خان منعقد گردید در خصوص نهفرو مستخدم بلژیکی در حضور وزیر مالیه مطرح مذاکره شد پس از مذاکرات لازمه با کشیرت سه ساله از قرار تقدیل ذیل پیشنهاد وزارت مالیه تصویب شد رئیس ایالتی کمرک انزلی - سال اول (۱۷۰۰۰) فرانک سال دوم (۱۸۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۹۰۰۰) فرانک سال دهم رئیس ایالتی کمرک بندر بوشهر سال اول ۱۷۰۰۰ سال دویم (۱۸۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۹۰۰۰) فرانک رئیس گمرک جلفا - سال اول (۱۰۰۰۰) فرانک سال دوم (۱۶۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۲۰۰۰) فرانک رئیس گمرک آستانه - سال اول (۱۴۰۰۰) فرانک سال دویم (۱۵۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۶۰۰۰) فرانک رئیس گمرک مرکزی سال اول - (۱۴۰۰۰) فرانک سال دوم (۱۵۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۶۰۰۰) فرانک رئیس گمرک بندر - فرانک سال سوم (۱۶۰۰۰) فرانک رئیس گمرک بندر - عباس سال اول (۱۳۰۰۰) فرانک سال دوم (۱۵۰۰۰) فرانک رئیس گمرک مشهد سر - سال اول - (۱۳۰۰۰) فرانک رئیس گمرک مشهد سر - سال دوم (۱۴۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۶۰۰۰) فرانک - مقتضی کمرکات آذربایجان - سال اول (۹۰۰۰) فرانک سال دویم (۹۵۰۰۰) فرانک سال سوم (۱۰۰۰۰) فرانک رئیس گمرک ارومی - سال اول (۹۰۰۰) فرانک سال دوم (۱۰۰۰۰) فرانک .

۲ - رایورت کمیسیون قوانین مالیه کمیسیون قوانین مالیه در تاریخ شب (۲۲) رمضان باحضور وزیر مالیه منعقد ولایه پیشنهاد وزارت مالیه راجع به تجدید کنترات ۹ نفر مستخدمین بلژیکی که اسامی آنها در موقع اتفاقاً معمد کنترات سابقه و میزان حقوق گذشته و آتیه آنها در آن شرح داده شده مطرح مذاکره گردید کمیسیون قوانین مالیه

مسئله دیگری که تغییر داده شده است اینست که چون اجازه را دولت ۱۵ ساله داده است نوشته شده است که دولت اجازه میدهد اراضی را که برای لوله است مدت اجازه آنها از ۱۵ سال تجاوز میکند این دو مسئله تغییر داده شده است .

رئیس - مخالف نیست (اظهاری نشد) یک مرتبه دیگر خواند میشود (مجدداً ماده (۲) قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم در ماده (۲) با تغییر اینکه داده شده است آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند .

(غلب قیام نمودند)

رئیس - با کشیرت (۳۵) رأی تصویب شد خوب ماده ۶ را چه میکنیم توضیحی اگر دارید بفرمائید .

افتخار الاعظین - بنده نمیدانم با تقاضای فوریتی که از طرف وزیر امور خارجہ شدور آئی که مجلس شورای ملی داد این را تقاضاً میکنیم که برگردان بکمیسیون یابیم .

معززالملک - بنده تصویر میکنم که مجبوراً اینماده باید برگردان بکمیسیون برای اینکه تقاضای فوریت کشید برای این بود که یک شور بشود نه اینکه امشب تمام شود و این ماده باید بروز بکمیسیون برای اینکه در واقع اگر تکلیف اینماده معلوم نشود یک خسار تیست که تجار خودمان وارد میشود پس نمیتوانیم که یک چنین مسئله را باین زودی بگذرانیم و تصور میکنم که هیئت دولت بهمان ترتیبی که باسas اینلایحه در سایر موارد مجلس رأی داده است حرفي نداشتند باشدند و با اینکه مجلس رأی داده است حرفي نداشتند باشدند و در آنوقت میکردم فایده عادله را نگاهداشتن چه چیز است که در حکم عادلانه بدهد مثل او باید بدهد فرضاً که در رشت یک همچو کسی موجود نبود باز یک کسیرا برای او پیدا میکردن و عرض میکنم که همین ماده که در اینجا هست جبران میکند آن نظر آقای دکتر حاج رضاخان را که میفرمودند این نسبت کرایه روزی است خیر این جبران میکند آن نظر ریرا که دکتر داشت .

رئیس - با ماده ۱۰ مخالفید .

حاج و کیل الرعایا - خیر با این ماده مخالف نیست .

رئیس - مخالف نیستند پس لازم نیست رأی میگیریم بماده (۱۰) آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (غلب قیام نمودند)

رئیس - با کشیرت (۴۱) رأی تصویب شد ماده دویم که رأی داده نشد یعنی رد شده بود تغییر داده اند قرائت میشود (مجدداً ماده (۲) باصلاح کمیسیون بعبارت ذیل قرائت شد)

ماده ۲ - برادران نوبل برای کشیدن لوله از صاحبان املاک اراضی لازمه را عرض یک زرع و نیز محل اینیه چوبی و انباری را که برای اینکار لازم است باطلاع و تصویب اولیاً دولت علیه و رضایت صاحبان اراضی باسند کشی و امضاء طرفین و مهر کارگذاری برای مدتیکه که زیاده از (۱۵) سال نباشد اجاره خواهد کرد .

رئیس - آقای مخبر تغییرات را توضیح بدهید **افتخار الاعظین** - تغییر اینکه داده شده است دو مسئله است یکی اینکه در عرض راه‌ساخته میشود مراد از این اینیه چوبی و انباری را که برای خواهد بود درین راه ساخته خواهد شد برای مستحفظین و

جلسه ۳۹۵ صورت مشرح شب دوشنبه ۳۳ شهر رمضان المبارک ۱۳۳۹

مجلس ۹ ساعت از شب گذشته بریاست آقامیرزا مرتضی قلیخان نایب رئیس تشکیل شد صورت مجلس شب دوشنبه (۱۷) رأی آقای میرزا رضاخان نایبی قرائت نمود .

غائبین بدون اجازه آقای آقامیرزا ابراهیم‌خان آقای لسان‌الحكماء - آقای دکتر امیرخان - آقای آفاسید محمد رضای مساوات - آقای آقامیرزا الجمد

خدمت کرد میرسد بیبست هزار فرانک آنوقت دریک کما یک مستخدمی لازم داریم که پنج هزار فرانک باید باو بدھیم بیست هزار فرانک باو میدھیم و این یک حدی پندراد و حال آنکه باید یکحدی داشته باشد و خیلی دلم میخواست که وزیر مالیه تشریف میداشتند جواب مارا میدادند و الا باین ترتیب ما برای یک محلیکه باید چهار هزار فرانک پنج هزار فرانک موافق بدھیم مثل اینکه اول میدادیم پنج سال دیگر بیست هزار فرانک میدھیم این چه نظری است زیادی موافق اضافه موافقی که ترفیع رتبه در آن نباشد چه صورتی دارد اگر شخصی است که خیلی کار از او ساخته است باید اورا درجای گذاشت که شایسته آن باشد و آن محل هم این مواجب را لازم داشته باشد مثلاً آنسخصی کدرجه سرهنگی دارد مواجب یاوری را اگر بخواهند باو بدھند کنمیشود همان مواجب سرهنگی را داشته باشد و هر وقت که بخواهند ترفیع رتبه باو بدھند و سرتیپ یا یاور شد آن وقت مواجب آن مقام باو میرسد والا این همچو صورتی ندارد که بنده بهم اینجا باین ترتیب مخالف هستم.

هزارالملک — فرق باید گذاشت مابین مستخدمین داخلی و خارجی در باب مستخدمین داخلی همانطور که فرمودند اضافه حقوق و ترفیع رتبه باهم توأم است ولی در باب مستخدمین خارجی کبر حسب کنترات و قرارداد مخصوصی استخدام میشوند دیگر نمیشود ترفیع رتبه و آن ترتیبیکه در کلیه ادارات مملکتی جاری و معمول است در باره آنها توقع داشت البته مستخدمین خارجی هم در داخله خودشان یک ترفیع رتبه دارند و دراداره خودشان یک مقامی که دارند ترقی میکنند ریاست آن اداره را تحصیل میکنند یا معاونت آن اداره را ولکن مثل یاور و سرهنگ که آقای «اج شیخعلی فرمودند کمان نمیکنم هیچکس متوجه این باشد که آنها باین ترتیب بالا برond و علاوه بر حقوقیکه بر حسب کنترات مخصوص میگیرند یک چیزی بگیرند و اما اینکه فرمودند یک مرتبه حق آنها ازینچه هزار فرانک بیانزده هزار فرانک رسیده است کمان نمیکنم که اینطور نباشد اگر ملاحظه برمایند آن کسانیکه شش سال خدمت کرده اند هرسالی یک مبلغی اضافه حقوق داشته اند این است که حالا هم که مرتبه سیم است تجدید کنترات آنها میشود یک اضافه حقوقی به آنها داده میشود والبته هم باید حتماً همین طور باشد مستخدمین داخلی باید زیاد تر باشد بجهة اینکه مستخدمین داخلی ماعلاوه بر اضافه حقوق کمگیرند یک ترفیع رتبه هم حاصل میکنند و علاوه براین در یک خط خدمتی هستند که ممکن است در آن اداره ها ترفیع رتبه حاصل بگیرند و اضافه حقوق هم بگیرند و با درست کاری مدام عمر در آن اداره باشند ولی مستخدمین خارجی آن ترتیب را ندارند و جبراً اینکه میشود از این حيث و از بابت حقوق آنها میشود و اینکه میفرمایند چرا سال بسال اضافه میشود این صحیح است بعقبه بنده هم این سال بسال اضافه کردن بیجا است و بنده یک چیزی بیشنهاد کرده ام

آقای مخبر شرح میدهنند که همینطور بوده است یا بنده اشتباه کرده ام یا اینکه رئیس اینها را تغییر داده اند و تفصیل اینها را میگویند که چقدر داشته اند و بیان میکنند که ما بصیر باشیم و رأی بدھیم.
نایب رئیس — صورت خدمات سابقه و مدت خدمت و میزان حقوق آنها حاضر است میل دارید بخوانید (اظهار شد که خوانده شود).
(عبارت ذیل قرائت شد).

رئیس گمرک ارزاسی — مدت خدمت ۶ سال سال اول ده هزار فرانک سال دویم یازده هزار فرانک سال سوم دوازده هزار فرانک - سال چهارم و پنجم و ششم ۱۶ هزار فرانک.

رئیس گمرک بوشهر — مدت خدمتش ۱ سال اول ۱۰ هزار فرانک - سال دویم ۱۱ هزار فرانک - سال سوم ۱۲ هزار فرانک - سال چهارم و پنجم و ششم ۱۶ هزار فرانک.

رئیس گمرک جلفا — مدت خدمت سه سال سال اول ۱۲ هزار فرانک - سال دویم ۱۳ هزار فرانک سال سوم ۱۴ هزار فرانک.

رئیس گمرک آستانه — مدت خدمت سه سال سال اول ۱۱ هزار فرانک سال دویم ۱۲ هزار فرانک سال سوم ۱۳ هزار فرانک.

رئیس مرکزی — مدت خدمت سه سال سال اول ۱۰ هزار فرانک سال دویم ۱۱ هزار فرانک - سال سوم ۱۲ هزار فرانک.

رئیس گمرک بندر عباس — مدت خدمت سه سال - سال اول ۱۰ هزار فرانک سال دویم ۱۱ هزار فرانک سال سوم ۱۲ هزار فرانک.

رئیس گمرک آذربایجان — مدت خدمت ۶ سال سال اول ۵ هزار فرانک سال دویم ۵۰۰۰ هزار فرانک سال سوم ۶ هزار فرانک سال چهارم و پنجم و ششم ۸ هزار فرانک.

نایب رئیس گمرک ارومی — مدت خدمت ۶ سال - سال اول ۵ هزار فرانک سال دویم ۵۰۰ هزار فرانک سال سوم ۶ هزار فرانک سال چهارم و پنجم و ششم ۸ هزار فرانک.

حجاج شیخعلی — در اینکه برای ادارات ملازم است که مستخدمین اروپائی باشند برای اینکه درست اداره میکنند هیچ حرفی نیست و در اینکه اینها داخل خدمت بوده اند و بهتر مطلعند و همینها باید باشند برای اینکه فایده اینها بهتر است در این هم حرفی نیست فقط نظر در حقوق و درجه خدمت آنها است و این هم که وقتیکه زمانی میگذرد باشد یک اضافه حقوقی باینها داده شود صحیح است اما یک ترتیب معینی دارد سه سال چهار سال که یک کسی خدمت کرد او را ترفیع رتبه میدهنند و بیکدرجه بالاتری او را میگذارند و یک اضافه حقوقی باو میدهنند اما نه اینکه هرسالی بیانند هزار فرانک زیاد بگذارند والا باین ترتیب بسا میشود که یک مستخدمی کما در یکی از بنادر داشته ایم و در اول پنج هزار فرانک باو میدادیم بعداز پنج سال حقوق او بیانزده هزار فرانک و اگر پنج سال دیگر هم

تجدید کنترات مستخدمین مذکور را اساساً تصویب مینماید و تصویب حقوق آنها مربوط به کمیسیون بودجه است.

نایب رئیس — مذاکره در کلیات است مخالفی هست؟

بهجهت — این رایورت وقتی که قرائت شد مثل یک قضیه ترجیع بند بود که میزان هزار هزار بالا رفته و هیچ فرق بین این مستخدمین گذاشته نشده است در صورتی که حقیقتی که در جوی میشود بخدمات سابقه این مستخدمین لابد یک فرقی در بین هست و ممکن نیست که همه را بیک چشم ملاحظه بگنیم و آنکه چهارده هزار فرانک است با آنکه پانزده هزار فرانک است بهمن طور آنکه دوازده هزار فرانک همه ساله هزار هزار بالا برود و بنده باین وضع که نگاه میکنم خیلی تعجب میکنم که آنکه مواجبش نه هزار فرانک بوده است و نایب دویم بوده خدمتش مثل آن کسی باشد که پانزده هزار فرانک بوده است و همینطورهم مثل هزار هزار بالا برود مواجب آنها ما باید توافسته باشیم که از روی دقت و صحت رأی بدھیم و اگر اینطور بگذرد بنظر بنده خیلی بی ترتیب و ناصحیح است حالا آقای مخبر اگر در این باب میتوانند توضیح بدھند بفرمایند که مسبوق شویم.

حاج عزالممالک مخبر کمیسیون بودجه

این اضافه مواجب هائی که برای این اشخاص اینجا معین شده است از روی استحقاق و تصدیقی است که وزارت مالیه نموده است که بآنها داده شود و اینکه آقای بهجهت تصور میفرمایند که چرا هزار فرانک هزار فرانک اضافه شده است و کسی که ده هزار فرانک مواجبش بوده آنهم هزار فرانک اضافه شده این کار برای این است که بیک خدمت عالیتری را با رجوع بگنیم مثلاً مفترض گمرک آذربایجان ممکن است یک خدمت عالیتری را باو بدھند که خدمتش هم همین قدر باشد که اضافه حقوق میبرد در هر صورت این ملاحظات را اداره گمرک کرده است که با آن نظم و ترتیبی در آن اداره هست البته بی جای اضافه حقوقی بمستخدمین نمیدهنند و ملاحظه این نکته را کرده اند.

حجاج آقا — بنده این رایورت را بکسی ناقص میدانم بواسطه اینکه این رایورت فقط اسم رؤسای گمرک را نوشته و آن قدری را که کمیسیون تصویب کرده است همان قدر را در اینجا نوشته اند و دیگر هیچ نوشته اند که بگذرد چقدر مواجب داشته اند و چند سال خدمت کرده اند و چقدر اضافه به آنها داده میشود در صورتی که اینها یک چیزهایی است که در مجلس شورای ملی که یک همچو رایورت میآید باید نمایندگان بدانند که هر کدام آنها چند سال خدمت کرده اند و الان استحقاق دارند که رادارند یاخیر و اگر دارند چقدر استحقاق دارند که با مطالعه رأی بدھند و همچنین تقاضاوت مواجبشان هم که اینجا نوشته شده است مناسب نیست مثلاً نوشته شده است رئیس گمرک بندر بوشهر فلان قدر با اینکه سال قبل آن کنتراتی که گذشت بنده بخطاطردارم یکنفر رئیس گمرک بندر بوشهر امارای دادیم کمیسیو (لوله) باشد بنده همچو بنظرم میآید لابد بعد

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

یک مدت آنها را کنترات نمایند اگر آخر لایحه را ملاحظه فرموده بودید میدانستید که این ایراد وارد نبوده در کمیسیون بدقت ملاحظه شده است بعضی‌ها کنترات‌شان منقضی شده است و بعضی‌ها هنوز منقضی نشده است و بعضی در شرف انقضاء است و برای اینکه تکلیف‌شان قبل متعین باشد همه را یکمرتبه پیشنهاد کردند اند پس باین جهت آن ایراد شاهزاده سلیمان میرزا وارد نیست که میفرمایند مستخدمین گمرک را گذاشته‌اند کنترات‌شان منقضی شده و تمام شده است آن وقت به مجلس آورده‌اند و بند عرض نمیکنم این برای سهولت بوده است یا برای چیز دیگری یکمرتبه آورده‌اند مجلس برای اینکه شاید یک جهه دیگری داشته باشند که مخصوص اینکه زحمتش کمتر باشد یکمرتبه آورده‌اند ولی حالا اگر مجلس شورای ملی رأی بدهد نهایت است که حالا شروع بشود علی‌ای حال پس از انقضاء آن مدت شروع خواهد شد باین جهه از آن مدنظر کنترات‌آنها در اوقاف مختلفه تجدید شده است دیگر اینکه میفرمایند خوب بود که یک‌ماه پیش از این وزیر مالیه این کنترات را باورد مجلس بند هم تصدیق دارم که بهتر بود وزیر مالیه کلیه یک‌ماه که با آخر کنترات‌شان باقیمانده بود این لایحه را باورد مجلس که برای نمایندگان هم فرستی باشد و حتی اگر هم برفرض که یک کسی را نیخواست رد بکند و نمیخواست فرست و فرجه داشت که یک کسیرا بجای او استخدام بکنند و ملاحظه بشود که نه نفر از برای اداره گمرک کمتر زیادتر بشود ولی فعل این ملاحظه اسباب بی‌ترنیبی موقعی اداره خواهد شد و یک جهه دیگر هم دارد که گمان میکنم نه تقصیر کمیسیون قوانین مالیه باشد نه تقصیر وزارت مالیه و نه بروط بهیث دولت زیرا که این بر میخورد با بدء استخدام اینها و کلیه معمول اینطور شده است که مستخدمین اروپائی را سال بسیار مسخدم میکنند و این بالنسبه خیلی خوب هم هست اگرچه شاید آن طوری که حضرت والا فرمودند طولانی کردن مدت استخدام اینها یک منافع موهمی هم داشته باشد ولی بند هم تصور میکنم این فرمایش حضرت والا شاید موافق با حقیقت باشد واز طرف دیگر نمیشود منکر شد که این ترتیب یک مضاری هم دارد برای اینکه مستخدمی که با مدت زیاد استخدام میشود بواسطه طول مدت میتوان احتمال داد که کم تو مراقب در کارخوosh باشد ولی باین ترتیب ممکن است خیلی بهتر خدمت بکند و کارهای خودش را بهتر انجام بدهد برای اینکه امیدوار است باینکه پس از سه سال دو باره آن دولتی که اولاً استخدام کرده ثانیاً بواسطه حسن خدمت اورا استخدام مینماید پس منفعت ما در این است که دولت مستخدمین خودش را نه برای یک مدت قلیلی و نه برای یک مدت خیلی زیادی بلکه برای یک مدت متوجهی کنترات نماید علاوه بر این چنانچه عرض کردم این ترتیب معمول شده است در مملکت و تقریباً () شده برای اینکه اگر بصورت کنترات‌هایی که شده است نگاه بکنند خواهید دید که اغلب مستخدمین ما مدت کنترات‌شان سه سال بوده است و اینکه شاهزاده سلیمان میرزا ملاحظه بفرمایند که بواسطه کمی مدت است که دیگری باشد که مخبر کمیسیون بداند و دیگر آنکه ماقچون تمام ترتیبات مالیه مملکت را بنظر مستشار مالیه گذاردند این آیا باین لواجع بنظر مستشار مالیه رسیده است یا خیر اینها قبول کرده است و اگر میتوانستند مخبرین کمیسیون بودجه و قوانین مالیه این سؤال بند را هم جواب میدادند خیلی منون میشوم که آیا خواسته اند احصایه اشخاصیکه از بلژیکیها مستخدم هستند چون بند یک اطلاعی دارم از گمرک که بعضی اشخاص بدون کنترات اجیر میشوند و بعد از چند مدتیکه گفتگوی دیگران سرمیا یدمیخواهند تجدید کنند آنها هم داخل میشوند و کنترات برایشان بسته میشود و دیگر آیا تحقیق فرموده اند که ما چقدر اجزای با کنترات داریم و چقدر بی کنترات آیا خواسته اید از وزیر مالیه احصایه اشخاصیکه عموماً از بلژیکیها در گمرک هستند که یکنظرات کلی از برای مستخدمین خارجی بفرمایند که یک ترتیب صحیحی داشته باشد و دیگر این فرمایشیکه فرمودند منطقی نیست این را بفرمایند که هر کس مخالف با یک مطلبی باشد بفرمایند که عقل ندارد این سما مذاکره عقل نیست شاید ایشان موافق باشند و بند شاید مخالف باشم این دلیل برداشتند عقل کسی و سفاهت کسی نباید باشد و با این ترتیبات بند گمان میکنم که مهمترین از همه نظریات این است که سالهایش را تغییر بدهند همه را بیک سال و بیک مدت قرار ندهیم و دست و کلای آتیه را بندیم که یکدفعه ۹ نفر مستخدم را بیاورند مجلس برای کنترات آن وقت اگر رد بشود یک قسمت عده‌ی از اداره ما مختلف بماندو مجبور بشوند که تصویب کنند باین ترتیب که حالا ما مجبور هستیم اگرچه مجبور نیستیم در رأی خودمان آزاد هستیم و هر کسی آزاد است و بند مخالف نیستم برای استخدام مستخدمین خارجی و مستشارها که ادارات ما را در فرم بکنند این را مخالفت ندارم اما با وجودیکه آنها را لازم داریم زیرا برای حفظ و ترقی مملکت اینها را باید نگاه بداریم ولی باید نظریات دیگر مملکت خودمان را هم داشته باشیم کا اگر ما اینها را لازم داریم مدتش را هم قدری بیفزاییم برای اینکه سه سال دیگر که بازآوردن این کنترات را که ماتجدید بکنیم هزار فرانک دیگر هر سالی باید اضافه کنیم بعلاوه سایر مخارجات دیگر و حال آنکه اگر شش ساله اینها را را استخدام کنیم دیگر نه خرج مسافت و نه مراجعت خواهیم داد این برای ما یک صرفه دارد کبعد از سه سال دیگر باز هزار فرانک اضافه نمیدهیم و افسوس که آفای وزیر مالیه اینجا تشریف ندارند که یک اطلاعات لازمه بدهند که این رفع خسارتها آیا یک حدی دارد یا اینکه الی غیرنهایه است بهمه چیز لفت خسارت تعلق میگیرد .

هزاره ملک - اگر چه خیلی متأسفم که نماینده دولت در اینجا نیست برای اینکه شاهزاده را باید جوابش را نماینده دولت بدهد و متناسبانه تشریف ندارند و البته مخبر یک کمیسیونی هم صلاحیت آنرا ندارند که جوابهای راجعه بترتیب اداری را کاملاً آنطوریکه نماینده کان محترم میخواهند بدهد ولی حالا که کسی نیست بند آنچه اطلاعات شخصی دارم عرض میکنم اولاً اینکه فرمودید که یکمرتبه تجدید کنترات سه نفر مسخدم را اینجا آورده‌اند و میخواهند

که در حقوق این سه سال یک حد وسطی را بگیرند تا رأی مجلس چه باشد و اینکه تصویب شد تصور میکنم دیگر ایرادی نخواهد ماند و آقای حاج شیخعلی هم گمان میکنم که متقادع خواهند شد و همراهی خواهند کرد بجهة اینکه برهمه عالم ثابت شده است که ما ادارات خودمان را باید به توسط مستخدمین اروپائی اداره بکنیم والبته این مستخدمین اروپائیکه سابقا در ایران بوده اند و خدمت کردند و بصیرت و اطلاعات دارند بر کسانیکه در این مملکت بوده اند و اطلاعی ندارند رجحان دارند **د گفتوں سعید الاطباء** - اینجا مذاکره خیلی شد و بعضی عرایضی که بنده داشتم آقایان فرمودند اما فرمایشی که آقای معزز الملک فرمودند ترتیب خدمت و حقوق که مستخدمین خارجی غیر از مستخدمین داخلی باشد و اما ایراد ثانی ایشان که مستخدمین داخله اضافه حقوق داده نمیشود یا اگر داده میشود به ترتیب آنها داده نمیشود این را حمل بر بی اطلاعی آقای دکتر نسبت به اداره گمرک میکنم که ترتیب برای آنکه اگر اطلاع داشتند میدانند در اداره گمرک که ترتیب استخدام و اضافه مواجب به ترتیبی که معمول بوده است کاملا رعایت میشود در باره مأمورین ایرانی هم معمول بوده است و اضافه مواجب گرفته اند و میگیرند مگر مستخدمینی که بواسطه بعضی خلافها خارج شده اند یا اضافه حقوق بانها نداده اند پس این دو ایراد هیچکدام وارد نبوده و اما ایراد آقای بهجهت کفرمودند که این سربسته است و همین طور هزار هزار بالا رفته است این خیلی ترتیب مرتبی است برای اضافه مواجب دادن باید دانست که این مبلغی را که آنها شروع میکنند مواجب مالیه را آن مبلغی است که هزار فرانک اضافه سال گذشته را گرفته است یعنی یکنفر مستخدم بلژیکی که اینجا آمده است اگر سال اول ششهزار فرانک داشته سال دویم هفت هزار فرانک و سال سوم و چهارم بهشت هزار و نه هزار رسیده حالا شروع میکنند بهدوهزار فرانک و در کنترات آنها ذکر میشود در صورتیکه اداره گمرک از آنها راضی باشدو بخواهد آنها را ابقا کند هرسالی هزار فرانک اضافه مواجب میدهد و البته اگریک ترتیبی باشد که بآن ترتیب عمل شود که قطعی و قانونی باشد بهتر از آن است که یک میزان خودسر و بسته بعمل رئیس آن اداره باشد که یکی کی پانصد فرانک و بدیگری هزار فرانک یادوهزار فرانک بدهد این خبلی بی نظم میشود در یک اداره باید میزان اضافه مواجب مرتب باشد که رئیس و مرئوس هردو بدانند که در صورت صحت عمل و خدمات شایسته با اضافه مواجب خواهند داد با این حال بهریک از آنها سالی هزار فرانک اضافه مواجب داده خواهد شد بغيراز میو (دکر کر) که رئیس پست مرکز است که بمناسبت خدماتیکه اخیراً ازاوبروز گردد است با ووهزار فرانک میدهد و این ایراد آقای بهجهت را از نقطه نظر اداری گمان نمیکنم وارد باشد و ایرادی که آقای حاج آقا فرمودند که سابق براین یکنفر را برای بوشهر کنترات کردند و چه شده که دو باره برای آن جا استخدام میکنند این هم حمل بر بی اطلاعی ایشان میشود این ها که برای یک آقای معین نیستند فرضایک نفر را که وارد میکنند نمیگویند که این رئیس گمرک بوشهر است این بسته بعمل رئیس مرکزی گمرکات است امروز مصلحت یکنفر را بریاست گمرک نقطه میگذارد وقت دیگر از آنجا بر میدارد به نقطه دیگر انتقال میدهد و آن کسیکه سابق در بوشهر بوده است گمان میکنم که جای دیگری رفته است و حالا برای آن جاییک نفر پیشنهاد شده است و این اسمی که در این جا مستخدمین خارجی که مادریم بدینه تواند از مستخدمین داخلی خدمت میکنند و همین است که ما را مجبور کرده است که برای منظم کردن ادارات این بایدهمیشه متوجه مستخدمین خارجی بشویم پس مدامی که این احتیاج را داریم و این را معتقد هستیم که محتاج مستخدمین خارجی هستیم باید حقوقی که با آنها میدهیم غیر از حقوق مستخدمین داخلی باشد و اما ایراد ثانی ایشان که مستخدمین داخله اضافه حقوق داده نمیشود یا اگر داده میشود به ترتیب آنها داده نمیشود این را حمل بر بی اطلاعی آقای دکتر نسبت به اداره گمرک میکنم که ترتیب برای آنکه اگر اطلاع داشتند میدانند در اداره گمرک که ترتیب استخدام و اضافه مواجب به ترتیبی که معمول بوده است کاملا رعایت میشود در باره مأمورین ایرانی هم معمول بوده است و اضافه مواجب گرفته اند و میگیرند مگر مستخدمینی که بواسطه بعضی خلافها خارج شده اند یا اضافه حقوق بانها نداده اند پس این دو ایراد هیچکدام وارد نبوده و اما ایراد آقای بهجهت کفرمودند که این سربسته است و همین طور بدهند ترتیب اداره مقتضی است که بطور مساوی باشد یعنی اگر اضافه مواجب باید داده شود باعضاً یک اداره باید بهریک بطور تقسیم به نسبت داده شود یکی را میبنید که در سال صد تومان مواجب میگیرد و یکی دوهزار تومان میگیرد اینکه در سال صد تومان میگیرد و اگر در سال صد و پنج است صد و پنج تومان میگیرد آنکه دو هزار تومان میگیرد در سال دو هزار ویکصد تومان باید بگیرد و همین طور بتناسب باید اضافه داده شود و اینطوری که بنده اطلاع دارم در اداره گمرک هیچ حد یقینی برای مواجب نیست یعنی نمیدانیم که رئیس گمرک از لی تاچه حد و چقدر باید خدمت بکند تا آن مواجب برسد و رئیس که از خارج آورده باشد از ابتدا همان مواجب را میگیرد یا اینکه مواجب پائین تری بگیرد و بعد بآن اندازه مواجب برسد چیزی که در اداره گمرک هست این است که مبلغ مواجب برای هر کاری معین نیست یعنی ممکن است که یک مستخدمی که رئیس گمرک یک سرحدی باشد در سال سه هزار تومان بگیرد و اما اگر یک ایرانی پس باید برای هر کاری یک مواجب معینی باشد که هر کس که داخل بشود یک موجب معینی داشته باشد و آن هم یک حد اعلاقی باید برای کلیه مواجب ها معین کرد که از آن بالاتر نزود والا بنده اینجا هیچ نمیتوانم رأی بدهم که هر سال یک اضافه مواجبی بدهند و همینطوری که آقای معزز الملک فرمودند نمیشود اینکه هرساله یک اضافه حقوقی میخواهند بگیرند و هرسال هزار فرانک این پنجهزار فرانک یا سه هزار فرانک را دراول سه سال اضافه کنند والا این ترتیب را که هرسال هزار فرانک اضافه بگیرند یا اینکه برای دیگران نباشد بنده مخالفم .

هـ تین السلطنه - آقای دکتر سعید الاطباء یک ایرادی فرمودند که بنده احتمال نمیدادم که این ایراد در مجلس شورای ملی ایران بشدود که لازم بشد جه بانها یک نسبت معینی بدهیم و این ترتیب را با مستخدم داخله نداریم در صورتیکه مستخدمین داخله کمال خدمت و صداقت را دارند باید گفت این تفاوت هست یعنی

باشند و اگر چه در مواد هم داخل شده باشند اگر باشند که کمیانی نوبل یک ربیع از اسهام را بفروشد و تجارت داخلی هم مایل باشند آن وقت میخوردند کسیکه جلوش را نگرفته است.

وزیر امور خارجه - در باب پیشنهاد آقای

منتصرالسلطان خواستم عرض کنم اگر از ابایت

سه‌می است که ایشان میفرمایند چهل و پنجهزار تومن

خرج تمدید لوله بکنند و سالی هشت‌هزار تومن هم

فایده بردازید خیلی ممکن است تجارت زیادی بیاند

هر کدام یک‌لوهه بکشند و چهل و پنج هزار تومن

خروج بکنند و در سال یست و دوهزار تومن فایده

بیزند و اول کسیکه اینکار را میکنند خودبنده همت

ایشان یک‌لوهه برای بندۀ بکشند و در سالی بیست و

دوهزار تومن فایده بیندۀ بکنند استدعا دارم که

زدتر رای بگیرند.

وزیر امور خارجه - هریک نماینده کیکعیه

اظهار میدارد؟ نماینده دیگری مایرد بگیرد

چه بکنم بدغایته یک‌علی را بندۀ میدانم و یک‌جیزی

را ایشان میداند آنچیزی را که من میدانم شاید

ایشان چهل سال دیگرهم ندانند آنچیزی را که

ایشان میدانند شاید بندۀ چهل سال دیگر ندانم

اما در باب مسئله راجع بلوهه که آقای وزیر امور

خارجه فرمودند اگر میشود یوله میدهنم بندۀ که

برای ایشان یک‌لوهه بکشم آن مسئله لوله باین لوله

فرق دارد اگر شایان یک‌لوهه خارجی بخواهد بکشید

بالوله ایکه این کمیانی نوبل دارد که ده معدن نقط

شخصی غیراز معادن دیگری است که با اواجهه داده

اند هیچ ممکن نیست لوله‌های دیگران باو رقابت

و برابری کنند آن کسانی کدر تجارت سر رشته

دارند میدانند که ممکن نیست لوله‌های دیگری در

پهلوی او بگذارند که نیست و ناپد و گذاشند پس این

فرمایش را بندۀ نمیتوانم بگویم کویا از راه عدم

اطلاع است و آن یک‌ربع عرض هم قبول

طوریکه آقای معزز‌الملک گفته اند درست است ولی

اینرا من راجع بتجارت نفت فروش عرض کردم که آن

یک که باید کرایه بکنند آن یک ربیع را در قسمت

خودشان بُوی بدهند و دیگر از برای حمل نقط‌اختیاج

بکرایه دادن نباشند بندۀ بشما عرض میکنم دریک

جله با تجارت معتبر این مملکت مذاکره نمود و

گفتند حاضر هستیم که برای این یک ربیع اسهام را

الساعه بدهیم بکمیانی و یک‌ربع خودمان را شریک

باشیم اگر ایرادی میفرمایند بکویم این یک ربیع است

دیگر چرا ان ایراد را آقای معزز‌الملک میکنند

که شاید کمیانی نوبل حاضر نباشد مگر ما مجبور

همیشیم یک‌علیه شایان شرکت بکنند غریب است

یک‌علیه شرکت بکنند شرکت بکنند و میشود

ماهیت این مسئله شرکت بکنند و میشود

چون نوبل بزرگترین کمیانی‌های نفت است

وزیر امور خارجه - بندۀ دوباره تکرار میکنم

عرض خود را اینجا نهادم مسئله است که هیچ مرد

یک که باید کرایه بکنند و میشود

فروش داخلی باشند که اینها شرکت بکنند و میشوند

باشند و اهل محل باشند اگر در کلیات رای گرفته

یک قسمتی شرکه باشند که فقط فروش داخلی باشند

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

است (پیشنهاد آقای منتصرالسلطان بمارت ذیل

قرائت شد).

که آنها شرکت بکنند و یک‌ربع نقط خودشان را

از یک‌علیه سه‌می خودشان جویان بدمند.

لایب رئیس - رأی میگیرم.

افتخار الواقعین - یک‌علیه دیگر آن

پیشنهاد خوانده شود (مجدداً پیشنهاد کمیسیون

قرائت گردید).

حجاج آقا - پیشنهاد بندۀ شهاده شما به شهاده

نداشت.

وزیر امور خارجه - فرق نمیکند بندۀ

گمان میکنم موعدش را برای بعد بگذارند بهتر

</div

میعنی محسوسی است از برای سایده طالب بوده اند
بدانند والا تأسیسات تجارتی خودشان یک منفعت
غیر مستقیمی را برای مملکت تهیه می کنند و هیچ
ضرری ندارد.

کاشف - بنده می خواهم مکرر
باکنم حرفهائی را که سابق گفته شده است برای
اینکه مخالفین بنده هم همانها را خواهند گفت که
گفته اند الا اینکه این فرمایشاتی را که آقای معزز-
الملک فرمودند و محسنتاتی که برای اینکار شمردند

تصدیق نیکردم در صورتی که بعکس میشده یعنی یک همچو لوله از داخل مملکت بخارج کشیده میشده آنوقت آن فرمایشات ایشان موقع داشت نه اینکه از خارج مملکت بداخل لوله پکشند مخالفت بندۀ مختصر اهمن است .

حاج و کیل الرعايا - بندۀ برای اینکه یک مطلبی را جواب داده باشم عرض میکنم که الان هم یک لوله هست در جنوب که بیرون میرود و این مذاکره پشود و تائی رأی بگیرید که تکلیف این لایه

یکی در سه ماه وارد می‌شود و نی با حرف امیسون در را درست کرد و تجارت را ترویج نمی‌شود دادو شما وقتی میتوانید با آنها رقابت بکنید که همه چیز تان مثل آنها باشد و اما اینجا گفته شد که این با حال حالیه ما نافع است یا خیر بندۀ عرض می‌کنم آنچه که در اینجا گفته می‌شود برای حال حالیه مملکت است و فقط هم که از باد کوبه وارد می‌شده یک تفاوتی که متوجه او می‌شده تجمیل براین مملکت بود و این مهمترین عایداتی است برای دولت و دولت هیچ عایدی هم از این ندارد که عایدات را زیاد بکنند تا اینکه یک مالیاتی مستقیم یا غیر مستقیم بتواند از آن راه بگیرد و اینکه گفته شد این خوب محسوس نیست بنده از جوابهاشی که در مجلس گفته شده است جواب ایشان را عرض می‌کنم برای اینکه بالوله نفط وارد می‌کنند و دیگران با یابو و فاطر اگر بنا بود یک قیمت بفروشنند که دیگر رقابتی باقی نمی‌ماند برای این پیکار نفت را می‌دهد ۱۲ توسان و تاجر

داشته باشیم این برای این است که عرض میکنیم
ما هیچ فایده ندارد و ما هم آزادیم تنقید بگنجینیم
را یک تا جری کردم اجازه میخواهد و ما صاحب میخواهد
و باید تنقید بگنجیم ما که یک ماده را رد میکنیم اه
نخواهد داشت بجهة اینکه با مامحتاج با او نسبتیم
هزاره - البته هر لایحه که به مجلس شورای ملی میآید نمایندگان محترم کاملاً مختار
در این که آن را قبول یارد بگنند این چنینست که محتاج بذکر باشد و اینهم یک ام
یعنی یک اجازه ایست که این شخص بواسطه این
منفعت او در اینست از هیئت دولت تقاضا کرده ا
هیئت دولت هم به مجلس شورای ملی پیشنهاد ک
است حالاً اگرچه نمایندگان محترم در رد یا ق
مختارند ولی رد کردن باید یک جهتی داشته باشند
الا اینکه من میل ندارم و بدون جهت رد میکنم
نمیشود هر وقت یک کسی یک چیزی را رد میکند
از روی یک جهتی باشد ممکن است بعضی امور
و بعضی تأسیسات در دنیا باشد که اسباب ترقی باشند
یکی از آنها همین چیز است که الان در مذاکره و مبارز
آن هستیم و کلیه این یک قاعده عمومی است که ز
حالم وزندگی تمام نوع بشر یافت کرده است که
این قبیل (آفتربیزها) و اقدامات و تأسیسات تجاری
هیچ چیز نباید گرفت و با شرایط خوب ضرری ندارند
اگر هم چیزی در آن متصور شود مربوط است
شرط آن پس نمیشود گفت که فلان چیز چون
پول دستی از ثابت آن نماند همچند است دارد

خیلی ممکن است که از آنجاهایی که بمال میده
ضرر ما باشد این از آن حیث و اما از حیث شرایط
که تمام آنجاهایی که ممکن است یک ضرری از آن
متصور بشود که از آن جلوگیری شده است پس
با نججهت از خود یک تأسیس تجاری از قبیل کشیده
لوله هیچ مضايقه نماید داشت برای اینکه یک ضرر
از آن عاید ماند بشود و چنانکه آقای وزیر امور خارجه
فرمودند چیزهایی که در تأسیسات تجاری محسو
میشوند و تجارت را ترویج مینمایند همچو نیست

مستقیماً یک نفعی بدولت بر سانند بلکه در تمام دو
که میخواهند تجارت خودشان را ترقی بدهند اعم
اینکه راه آهن یا چیزهای دیگر باشد (سرپست
میدهند و همیشه اعانته میدهند برای چه میدهند دیو ا
که نیستند برای این میدهند که این قسم تاسیسات یا
منافع غیرمستقیم برای آنها دارد علاوه بر این درای
یک منفعت بزرگی برای آن کسانیکه استعمال میکنند
هست و آن ارزان شدن مال التجاره است که با یه جه
بنده بکلی مخالفم با آقای دکتر حاج رضا خان
فرمودند سابقاً اگر یکصد هزار تومان برای ای
مال التجاره بخارجه میدادیم حالا هم یکصد و پیس
هزار تومان خواهیم داد برای اینکه بنده خیال میکنم
بر عکس باشد و سابقاً اگر صد هزار تومان نمیدادیم
حالا هشتاد هزار خواهیم داد برای اینکه باندازه
که از کشیدن این لوله مقدار نفت زیاد میشود
مقابل آن از قیمتی کاسته خواهد شد و همچنین سابقاً
بر این هر خرواری چهار تومان از سه چهار فرسخی با
وارد میگردند حالا چون لوله است تفاوت میکند
کمتر میشود و چون راه حمل آسان میشود لاب
ارزانتر وارد خواهد شد و اما اینکه فرمودند ماء ای

داییب ر دیویسون - آقای وزیر امور خارجه در این باب چه میفرمائید .

وزیر امور خارجه - هیچکدام اینها را بنده قابل قبول نمیدانم .

ادیب التجار - اما ماده ۱۱ که مسئله تفسیر است یعنی یک ماده از این مواد محل اختلاف واقع شود مابین کمپانی و دولت تفسیر او با مجلس شورا است استعجاب نمایند آقایان نمایندگان خبری از این اشکالات را دچار شده ایم و برسر یک کلمه اختلافات و تولید حتم بجهت اولیای دولت شده اینست که اگر یکی از این مواد محل اختلاف بشود مجلس شورای که رأی بدهد این رأی قاطع باشد بجهة تفسیر آن مطلبی که در او شبیه بود اما در باب ماده ۱۲ که کمپانی نوبل اگر تخطی از یکی از این مواد بکند این اجازه نامه باطل است نمیدانم یک وقتی ممکن است در یکی از این مواد تخطی باشند یا ممکن نیست خیلی ممکن است که تخطی بکند آن وقت باید این اجازه نامه باطل باشد و سبله دیگری که بعنوان ماده ۱۳ تقدیم کرد اینست که اگر ۶ ماه دیگر شروع بکار نکند این اجازه نامه باطل است شاید این اجازه نامه را گرفت و رفت بیست سال ده سال عقب انداخت اشکالات فراهم آورد در هر صورت بنده این ۳ ماده را تقدیم کرده ام و موکول برای مجلس است .

ملی برای اینست که نماینده هم باید منافع دولت و ملت را

منظور بدارد عرص میکنم بندہ هر چه در این لا پنه
نظر میکنم جز اینکه فقط یک حق حمالی برای ما باقی
میماند چیز دیگر نیست ما باید هر سنی یک مقدار پول
بنخار جه بدهیم یک حمالی که از آنجا باینجا میگرد آن
برای ما بوده است حالا آنهم نیست باید در صد و
پیست هزار تومان یک پیست هزار تومان هم برای
حمل و نقل بنخار جه بدهیم والا دیگر هیچ منافعی برای
ملکت و ملت منظور نیست وما باید منافع خودمان را
اینجا منظور بداریم بندہ یک شرطی در اینجا میبینم
که این امر

لديك اندازه مضر است
افتخار الاعظمين — اما ماده پيشنهاد
اديب التجار را عرض ميكنم که مواد اين اجازه نامه
قانون اساسی نیست که محتاج باشد بتفسير مجلس
شورای ملي موادیست فارسی و همه کس میتواند بهم
و اما ماده ۱۲ که اگر کمپانی از اين شرایط بخواهد
تخطی نماید این اجازه نامه باطل خواهد بود بند
میتوانم از طرف کمیسیون قبول بکنم لکن آقای
وزیر امور خارجه باید قبول بکنند اما ماده ۱۳ که
اگر ۶ماه از تاریخ انتشار این اجازه نامه بگذردو
شروع بکشیدن لوله ننماید این اجازه نامه باطل و
از درجه اعتبار ساقط است بند پيشنهاد باشان قول میدهم
که همینقدر که از مجلس شورای ملي گذشت کمپانی
برای منافع خودش فوراً مشغول کشیدن لوله میشود
نایب رئیس رأی میگیریم بماده ۱۱ پيشنهاد
آقای ادیب التجار آقایان که قابل توجه میدانند قیام
نمایند کسی قیام نکرد) رأی میگیریم در ماده
پيشنهاد آقای ادیب التجار هر یك از آقایان این
پيشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند (۵، شش
نفر قیام کردند)
نایب رئیس — قابل توجه نشد بماده ۱۳
است والبته هر گز مانم بخواهیم که یك ضدیتی :

و شرکت میکنند آخر این سه قسمت دارد و این
مطلوبی که در اینجا مذکور میشود هر بوط پاینها نیست
فرض بفرماید بندۀ یکنفر تاجر فقط فروش و جزو
آن تجارتی که حاضرند پول بدهند و شرکت بگنند
نیستم مطابق آن ماده که گذشته است بندۀ حق دارم
که با آن لوله نفت وارد کنم تکلیف بندۀ چه چیز
است وقتیکه بندۀ نفت خود را حمل بگنم و میل ندارم
شرکت کنم چه باید بگنم بندۀ جزء تجار بزرگ
هم نیستم و نفت هم میخرم وارد میگنم باید بدانم
که پچه قسم پول پاینها بدهم این یک مسئله علیحد
است اینها را هیچ نباید بهم مخلوط کرد و آن پیشنهاد
آقای حاج آقا را که آقای وزیر امور خارجه قبول
کردند آن راجع است بطرز حمل نفت یعنی آن
یک ربع نفتی که اعم از اینکه مال شرکاء باشد یا
غیر شرکاء هیچ منافقات ندارد آن پیشنهاد آقای
منتصرالسلطان را بندۀ هیچ مخالف نیستم و کاش سه
ربع مال تجار داخله باشد اگر حقیقته یک چنین
تجاری هستند همیشه با مواضع هیئت دولت بروند
وزراء را به بینند و قرارش را بدهند این محتاج
به ذکر در این جایست و هیچ اشکال ندارد ولی
کلمه یک مسئله است که حتماً باید باشد هر کسی
سرمایه دار کمپانی نوبل است چه لوله داشته باشد چا
نداشته باشد آن سرمایه خودش یک نوبلی است که
همیشه آن طرف مقابل خودش را میتواند از بین
در بگند اگر تجار ماسرمایه ندارند آن یک بدختی
علاج ناپذیر است دیگر اینکه دید پول پیدا نکنند
علاچش همان پول است

نایب رئیس — پیشنهاد آقای منتظر السلطان دو مرتبه خوانده میشود و رأی بگیریم (مجدد پیشنهاد مزبور قرائت شد) هر یک از آقایان که پیشنهاد آقای منتظر السلطان را قابل توجه میدانند قیام نمایند (چند نفر قیام کردند)

نایب رئیس — قابل توجه نشد رأی میگیریم باصل ماده دو مرتبه خوانده میشود (مجدداً ماده ششم قرائت شد) هر یک از آقایان ماده ۶ را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام کردند)

نایب رئیس — با کثریت ۳۷ رأی از ۶۱
ذفر نمایندگان حاضر تصویب شد حالاً مذاکره
کلمات است سه ماده آقای ادیب التجار پیشنهاد
کرده اند خوانده میشود بعبارت ذیل فرائت شد
بنده پیشنهاد میکنم که این ماده الحاق
اضافه شود .

ماده ۱۱ - هر یک از موادی محل اختلاف
واقع شود تفسیر آن ماده با مجلس شورای ملی اس-
(۲) بنده ین این پیشنهاد ذیل را تقدیم م-
نمایم که بعنوان ماده ۱۲ ضمیمه ماده ساققه بشود.
ماده ۱۲ - اگر کمپانی برادران نوبل ا-
یکی از مواد مرقومه تخطی و تخلف نماید این اجار-
نامه باطل و از درجه اعتبار ساقط است
(۳) بنده پیشنهاد میکنم ماده ذیل بعنوان ما-

۱۳ - صیغه سود .

حاج آقا لازم نمیدانند بنه لازم میدانم که یک شخص صحیحی در آنجا باشد که واقعاً عایدات تلگرافخانه در تحت نظر او باشد و اینکه یکی از عایدات صحیح مملکتی است در تحت یک نظام و ترتیبی بیاید و بطوری که ما میخواهیم مرکزیت عایدات مالیه به هم مرکزیت داده شده باشد.

حاج آقا - بنه هر ضر کردم ابتداء که مخالفت با یکنفر اروپائی که مستخدم بشود مخالف نیست گمان میکنم که کسی هم مخالف نباشد منه باید یکنفر که متخصص اینکار باشد در آنجا باشد ولی بنه عرض کردم این شخص را که میخواهند استخدام کنند با این شرایط بهزار جهت که نمیخواهم عرض کنم مخالفم و گمان نمیکنم کسی هم موافق باشد

حاج سید ابراهیم - بله بنه هم با این ترتیب در تمام مواد مخالفم اولاً از این جهت که عرض میکنم عنوان یکنفر اروپائی هیچ صحیح نیست که در اینجا نوشته و گفته شود بجهت اینکه اروپا

چندین نقطه دارد میدانم از کدام نقطه است و از چه ملت است پس عنوان کردن یکنفر اروپائی بطور مطلق صحیح نیست باید معین کنند که از چه ملت است تاملیت او تصویب شود بجهت آنکه از جهت نیست هم مجلس آمده است و از جهت اعتبارش ملیت که به مجلس آمده زیرا یک مقداری اعتبار به خزانه دار کل داده شده است پس تأملیت این شخص معین نشود بنه نه اورا تصدیق میکنیم و نه رأی خواهم داد پس باید ملیت اورا معین کنند که از چه ملتی است آنوقت ملاحظه بکنیم اگر صرفه و صلاح ملت و مملکت است تصویب میکنیم والا فلا نایاب اینکه در پنج شش ماه قبل از این یکنفر را مستخدم کرده بودند در وزارت پست و تلگراف به ملکی و هشتاد تومان تادویست تومان و تمام این کارهای محاسبات از او ساخته میشد حالا یکی دیگر را میخواهند استخدام کنند بجهار هزار دلار که مطابق تسعیرهم که در کمیسیون قوانین ماله کرده چهار هزار و چهارصد تومان میشد و این مقرن بصره نیست برای اینکه بالحق و العیان میبینم صرفه ملاحظه نمیشود بلکه ضرر ملاحظه میشود و هیچ جهتی هم ندارد که یک کاری که میبینم از یکنفر ساخته میشد بهمی یکصدد هشتاد تومان حالا بیانیم ماهی سیصد و هشتاد تومان تقریباً یافلان قدر به همین بکسی که همان کار را میکند باین جهت این مقرن بصره نیست و بنه در مسئله دلار و این تغییرات هم مخالف هست که مستخدم اروپائی در ایران چه معنی دارد بدلاً باشد ولی عده اشکال بنه اینست که بعنوان اروپائی گفتن و استفاده یک کسی را که بساید موافق مصلحت ما نباشد صحیح نیست.

حاج شیخ الرؤیس - شبهه نیست که هیچ نماینده تردید و تنقیب در این مسئله ندارد که اداره منظمی و معمولی از دولت محاسبات در تحت یک ترتیب صحیحی بیرون بیاید و البته هریشههانی هم که از طرف وزیر مالیه راجع باین مرحله و مسئله بشود اساساً هیچ مورد شک و شبهه نیست ولکن بنه هم به همان نقاطه نظر که آقایان اظهار کردن مخالفند و بطور اختصار عرض میکنم که این پیشنهاد به طور تعجب و با صلاح علمی یک تودیه را گنجانده

مساوات - معتمد التجار - نجم آبادی - آقامعبدالحسین ۴ دقیقه آقایان حاج شیخ علی - نیرالسلطان - علی زاده هر یک نیمساعت.

حاج آقا - در صورت مجلس راجع به لایحه استخدام بلویکی ها نوشته است که بنه با زیادتی حقوق مخالف بودم و حال آنکه بنه بازیادتی حقوق مخالف نبودم با ترتیب رایورت با این ترتیبی که نوشته بود مخالف بودم و عرض کردم که رایورت ناقص است در صورت مشروح مجلس اگر ملاحظه شود معلوم میشود که اینظور نبوده است.

رؤیس - همینطور اصلاح میشود.
دکتر حاج رضاخان - اینجا نوشته است که در ماده سه بنه با آقای متینالسلطنه موافق بودم و حال آنکه بنه در ماده اول و دوم و سوم تا آخر مخالف بودم و در هیچ کدام ابد موافق نبودم **میرزا رضاخان** - یک کلمه مخالف افتاده بود.

رؤیس - اصلاح میشود دیگر ملاحظه نیست
در صورت مجلس (ملاحظه نبود)
رؤیس - صورت مجلس تصویب شد رایورت کمیسیون قوانین مالیه راجع بااستخدام یکنفر مستخدم اروپائی برای محاسبات پست و تلگراف مذاکره در کلیات است .

حاج آقا - استخدام یکنفر بجهت محاسبات پست و تلگراف یک چیزی است که اساساً در گمان ندارم مخالف داشته باشد ولی با این ترتیب که این شخص که تعیین شده بنه تصور نمیکنم که در مجلس شورای ملی یکنفر باشد که با این مساعدت بکند بواسطه اینکه اگر ما درست متوجه باشیم خیلی اساسیات در اداره تلگراف داریم که ناقص است و آن طوریکه باید در دست ما نیست و ما نمیتوانیم درست استفاده کنیم و مخصوصاً ریاست یکنفر شخص که بجهة اداره محاسبات انتخاب میشود باید خیلی ملاحظه درستی بشود که اعضای یک وزارت خانه چون باید بعضی ملاحظات را بالنسبه بوز برداشته باشند و بکلی از رشته اطاعات خارج نباشند یک کسی که مدت‌ها در تلگراف هنداروب کار میکرد که بعد باورند در تلگراف خانه رئیس محاسبات بکنند بنه بکلی مخالف هست و رأی در این باب ندادم زیرا اسباب این میشود که بکلی اعضاء تلگرافخانه از رشته اطاعات وزیر پرون میروند و از آن رشته ترتیبات هم خارج است

ارباب کیخسرو - اینجا گویا آقای حاج آقا اشتباهی کردند این شخص از طرف وزارت مالیه آنچه گذاشته میشود اگر رجوع بشود بقانوونیکه در ۲۳ جوزا در اینجا گذاشته است بخواه دار کل اختبار داده شد که در تمام عایدات مملکت نظارت داشته باشد و عایدی تلگرافخانه هم یکی از عایدات صحیح مملکت است و باید نظر تامه در او بشود و محاسبات او صحیح ضبط شود و وزیر مالیه همچو صلاح داشته است یک نفر از طرف خودش برای نظارت در محاسبات آنچا بگذارد بنه نمیدانم کسی را که از طرف وزارت مالیه برای حفظ محاسبات آنچا بگذاردند چه ریاستی که موافق داشت که آنچا که نظر سایر اجزاء اداره را از وزیر برگرد برعکس آقای

یک نظامنامه است که در یک مطلبی که بلا تکلیف مانده است در همان جلسه ثانیاً در کلیاتش مذاکره بکنیم و رأی بدھیم از این جهت بنه تصور میکنم که خوبست این مطلب را بگذارید برای جلسه آتیه که در آن جلسه ثانیاً قدری مذاکره شود و رأی بگیرید.

معززالملک - بنه هم هیچ اصراری ندارم در اینکه این مطلب امشب از مجلس بگذرد ولی اینکه فرمودند این مطلب سابقه نداشت عرض میکنم اگر فراموش نکرده باشند سابقه داشته است در جلسه گذشته در آن لایحه مذاکره میشد در کلیات رأی گرفته شده و بلا تکلیف ماند و بعد از نیم ساعت و مقداری ثانیاً مذاکره شد و مرتبه رأی گرفتند و تصویب شد.

سلیمان میرزا - اگر نظرشان باشد اشتباه فرموده اند در جلسه گذشته مرتبه اول که رأی گرفته شد بلا تکلیف نماند رد شد بعد مذاکره شد و آن هم بعقیده بنه این ترتیب بود.

ذایب رؤیس - بنه تصور میکنم که هر مطلبی که بلا تکلیف ماند باید تکلیف آن برد یا قبول معلوم شود ولی در این جلسه دیگر نمیشود در این خصوص مذاکره کرد برای اینکه فایده ندارد از این جهت این را میگذاریم برای جلسه آتیه که نمایندگانی که امتناع کردند در خارج تحقیقات و ملاحظات خودشان را بگذارند بطوریکه برخودشان معلوم شود و بیکی از طرف رد و قبول رأی خودشان را اظهار بدارند و در اول جلسه آتیه که شپچهار شنبه ۲۵ خواهد بود رأی گرفته میشود دستور جلسه آتیه هم از این قرار است - رأی ثانوی در کلیات همین اجازه کمیانی نوبل - شور دویم در رایورت کمیسیون معارف و بودجه راجع بتأسیس ۵ مدرسه ابتدائی دولتی در تهران - رایورت کمیسیون قوانین مالیه در باب استخدام یکنفر محاسب برای وزارت پست وتلگراف - رایورت کمیسیون بودجه در باب ورشه میرزا حسینخان کرمانشاهی ایضاً رایورت کمیسیون بودجه راجع بورنه مرحوم و کل التجار.

وزیر مالیه - کمیسیون بودجه برای روزه شنبه منعقد خواهد شد یا خیر؟ (نایب رئیس به منعقد میشود) (مجلس هفت ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۲۹۶

صورت مجلس شب چهار شنبه

۲۶ شهر رمضان المبارک ۱۴۲۹

مجلس سه ساعت وربع از شب گذشته در تحت ریاست آقای موتمن الملک افتتاح شد صورت مجلس شب دو شنبه ۲۴ را آقای میرزا رضاخان قرائت کردند غائبین جلسه قبل بدون اجازه .

آقایان زنجانی - دهخدا - آقا سید محمد باقر ادیب - میرزا یانس .

غائبین با اجازه آقایان - دهخوار قانی - معین الرعایا - دکتر علی خان - میرزا ابراهیم قمی - میرزا ابراهیم خان .

آقایانیکه از وقت مقرر تأخیر نموده اند - آقای تربیت یکساعت و نیم - آقای حاج امام جمعه یکساعت و ده دقیقه - آقای ظباط ایانی - یک ساعت آقا شیخ حسین بزدی ۴ دقیقه آقایان ذکرالملک